

JIŘÍ STROUHAL, JIŘINA BOKŠOVÁ

Lexikon účetních pojmů

překlad z ČJ do AJ a NJ

výklad pojmů v ČJ, AJ a NJ

praktické příklady

účtový rozvrh

angličtina němčina

Wolters Kluwer

Lexikon účetních pojmů

JIŘÍ STROUHAL, JIŘINA BOKŠOVÁ

Lexikon účetních pojmů

překlad z ČJ do AJ a NJ

výklad pojmů v ČJ, AJ a NJ

praktické příklady

účetový rozvrh

Vzor citace: JIŘÍ STROUHAL, JIŘINA BOKŠOVÁ. *Lexikon účetních pojmů*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, 384 s.

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Strouhal, Jiří

Lexikon účetních pojmů : překlad z ČJ do AJ a NJ, výklad pojmů
v ČJ, AJ a NJ, praktické příklady, účtový rozvrh / Jiří Strouhal, Jiřina
Bokšová. -- Vydání první. -- Praha : Wolters Kluwer, a.s., 2015. --

384 stran

ISBN 978-80-7478-787-4 (brožováno)

657 * 81'373.46

- účetnictví
- oborová terminologie
- terminologické slovníky
- výkladové slovníky
- vícejazyčné překladové slovníky

657 - Účetnictví [4]

81 - Lingvistika. Jazyky [11]

© doc. Ing. Jiří Strouhal, Ph.D., doc. Ing. Jiřina Bokšová, Ph.D., 2015

ISBN: 978-80-7478-787-4 (brožovaná)

ISBN: 978-80-7478-788-1 (pdf)

ISBN: 978-80-7478-789-8 (mobi)

OBSAH

Předmluva 7

Seznam zkratk 8

SLOVNÍK 9

Literatura 349

Příloha: Typový účtový rozvrh 350

Rejstřík český 359

Rejstřík anglický 366

Rejstřík německý 373

PŘEDMLUVA

Vážení přátelé,

dostává se Vám do rukou příručka „Lexikon účetních pojmů“, která encyklopedickým způsobem definuje jednotlivé výrazy, se kterými se můžete pravidelně setkat v každodenní účetní praxi. Jedná se zejména o pojmy z oblasti finančního účetnictví, manažerského účetnictví a finančního řízení. Mnohé pojmy jsou navíc vhodně doplněny názornými příklady a ilustracemi, díky nimž lze tyto snáze pochopit.

Každý z pojmů nejenže obsahuje svůj anglický a německý ekvivalent, ale i výklad v konkrétním jazyce.

Součástí přílohy je typový účtový rozvrh, ze kterého je vycházeno při řešení ilustrativních příkladů.

Věříme, že si tato příručka najde místo ve Vaší knihovně či ještě lépe přímo na pracovním stole.

Mé velké poděkování patří slečně Anně-Leně Lochman za její neocenitelnou pomoc a supervizi pro německou část textu a panu Pavlu Šubovi za supervizi anglické části textu, kde svými cennými radami a podnětnými připomínkami výrazně přispěli ke zkvalitnění této příručky.

S přáním profesního i osobního balancu

Jiří Strouhal
za autorský kolektiv

Praha, duben 2015

Autorský tým:

- Jiří Strouhal – veškeré texty, veškeré příklady, anglické ekvivalenty
- Jiřina Bokšová – německé ekvivalenty

Tato publikace je jedním z výstupů projektu IGA VŠE F3/2/2014.

SEZNAM ZKRATEK

Seznam zkratek některých použitých právních předpisů

(Všechny citované právní předpisy jsou uváděny ve znění pozdějších předpisů, pokud není výslovně v textu uvedeno jinak.)

NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ZDP	zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
ZDPH	zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
ZoR	zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů
ZP	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
ZU	zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Seznam ostatních zkratek

AÚV	aliquotní úrokový výnos
DBÚ	dlouhodobý bankovní úvěr
HU	hodnota z užívání
KV	kapitálový výdaj
Op.	operace
ODZ	odložený daňový závazek
PC	pořizovací cena
PP	peněžní příjem
PS	počáteční stav
SP	sociální pojištění
RH	reálná hodnota
VH	výsledek hospodaření
ZC	zůstatková cena
ZP	zdravotní pojištění

A

Akcie / ■ Share, Stock / ■ Aktie

Akcií rozumíme majetkový cenný papír, s nímž jsou spojena pro investora tři základní práva: (i) právo podílet se na rozhodování v akciové společnosti, (ii) právo na podíl na zisku ve formě dividendy, a (iii) právo na podíl na likvidačním zůstatku. Mohou být vydány v listinné či zaknihované podobě. Musí obsahovat následující informace:

- firmu a sídlo akciové společnosti,
- jmenovitou hodnotu,
- označení formy akcie; u akcie na jméno firmu, název či jméno akcionáře,
- výši základního kapitálu a počet akcií k datu emise a
- datum emise,
- jedná-li se o listinnou akcii, potom navíc obsahuje číselné označení a podpis členů představenstva, kteří jsou oprávněni jménem akciové společnosti jednat k datu emise.

Akcie je vydávána na jméno či na majitele. Stanovami akciové společnosti lze omezit, nikoli však vyloučit převoditelnost akcií na jméno. Listinná akcie na jméno je převoditelná rubopisem a předáním. Akcie na majitele je převoditelná neomezeně.

A share (or stock) is an equity instrument. It represents three basic rights: (i) the right to vote at the general assembly, (ii) the right to a dividend (during profit distribution), and (iii) the right to a liquidation dividend (during a bankruptcy process).

Eine Aktie ist ein Wertpapier, das seinem Inhaber drei grundsätzliche Rechte zuspricht: (i) das Wahlrecht bei der Hauptversammlung, (ii) das Recht auf Dividenden (im Falle einer Gewinnausschüttung), und (iii) das Recht auf eine Liquidationsdividende (im Falle einer Unternehmensinsolvenz).

Akciová společnost ■ / ■ Joint-Stock Company / ■ Aktiengesellschaft

Akciová společnost je takovým typem kapitálové obchodní společnosti, jejíž základní kapitál je rozložen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě. Akcionáři firmy přitom neručí za její dluhy.

K založení akciové společnosti je třeba přijetí stanov. Ten, kdo stanovy přijal a podílil se na úpisu akcií, se nazývá zakladatel. Stanovy musí obsahovat:

- firmu a předmět podnikání nebo činnosti,

- výši základního kapitálu,
- počet akcií, jejich jmenovitou hodnotu, určení zda a kolik akcií bude znít na jména nebo na majitele anebo zda budou vydány jako zaknihované cenné papíry, popř. údaj o omezení převoditelnosti akcií, popř. údaj, zda jsou akcie imobilizovány,
- mají-li být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv s nimi spojených,
- počet hlasů spojených s jednou akcí a způsob hlasování na valné hromadě,
- údaj o tom, který ze systémů vnitřní struktury firmy byl zvolen (monistický či dualistický) a pravidla určení počtu členů představenstva či dozorčí rady,
- při založení dále stanovy obsahují:
 - údaje o tom, kolik akcií který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs, způsob a lhůtu pro splácení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurs splacen,
 - v jaké výši musí být splacen základní kapitál k okamžiku vzniku obchodní společnosti,
 - bude-li emisní kurs akcií plněn nepeněžitými vklady, jméno vkladatele, popis nepeněžitých vkladů, jakož i počet, jmenovitou hodnotu a druh akcií, které se za tento nepeněžitý vklad vydají, jejich formu nebo údaj, že budou vydány jako zaknihované cenné papíry, a určení znalce, který provede ocenění nepeněžitého vkladu,
 - určení ceny nepeněžitých vkladů při založení obchodní společnosti,
 - alespoň přibližnou výši nákladů, které v souvislosti se založením obchodní společnosti vzniknou;
 - údaj o tom, koho zakladatelé určují za členy orgánů obchodní společnosti, kteří mají být dle stanov voleni valnou hromadou,
 - určení správce vkladů,
 - mají-li být akcie vydány jako zaknihované, potom i čísla majetkových účtů, na která mají být zaknihované akcie vydány.

Minimální výše základního kapitálu činí 2 000 000 Kč nebo 80 000 EUR.

Mezi orgány akciové společnosti patří v dualistickém modelu:

- valná hromada, do jejíž působnosti spadá mimo jiné:
 - rozhodování o změně stanov, nejde-li o změnu v důsledku zvýšení základního kapitálu představenstvem nebo o změnu, ke které došlo na základě jiných právních skutečností,
 - rozhodování o zvýšení či snížení základního kapitálu nebo o pověření představenstva či o možnosti započtení peněžitě pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splacení emisního kursu,
 - rozhodnutí o snížení základního kapitálu a o vydání dluhopisů,
 - volba a odvolání členů představenstva, pokud stanovy neurčují, že jsou voleni a odvoláváni dozorčí radou,
 - volba a odvolání členů dozorčí rady a jiných orgánů určených stanovami,
 - schválení řádné, mimořádné, mezitímní a konsolidované účetní závěrky, rozhodnutí o rozdělení zisku nebo o úhradě ztráty a stanovení tantiém,
 - rozhodování o odměňování členů představenstva a dozorčí rady,
 - rozhodnutí o kótaci účastnických cenných papírů firmy a jejich vyřazení z obchodování na trhu,
 - rozhodnutí o zrušení firmy s likvidací, jmenování a odvolání likvidátora, včetně určení výše jeho odměny a schválení návrhu rozdělení likvidačního zůstatku,
 - rozhodnutí o fúzi, převodu jmění na jednoho akcionáře nebo rozdělení, příp. o změně právní formy ad.;
- představenstvo (statutární orgán firmy);

- dozorčí rada, která;
 - dohlíží na výkon působnosti představenstva a uskutečňování podnikatelské činnosti firmy,
 - nahlíží do obchodních a účetních knih a jiných dokladů a kontroluje tam obsažené údaje,
 - přezkoumává řádnou, mimořádnou, mezitímní a konsolidovanou účetní závěrku a návrh na rozdělení zisku nebo úhradu ztráty a předkládá své vyjádření valné hromadě,
 - svolává valnou hromadu, vyžadují-li to zájmy firmy.

V souladu s § 456 ZOK může akciová společnost aplikovat i monistický model řízení. Kontrolní funkci tehdy obvykle přebírá tříčlenná správní rada.

Akciovou společnost lze zrušit v souladu s § 549–551 ZOK.

A joint-stock company is a type of company where registered capital is divided into a specific number of shares (stocks). The minimum level for registration of a JSC in the Czech Republic is currently set at 2,000,000 CZK or 80,000 EUR. The major organs of a JSC include the general assembly, board of directors and supervisory board within a dualistic approach. Within a monistic approach, the general assembly and management board operate.

Eine Aktiengesellschaft (AG) ist eine Unternehmensform, deren Grundkapital in Aktien geteilt ist. Die Mindesteinlage zur Registrierung einer AG in der Tschechischen Republik beträgt 2.000.000 CZK bzw. 80.000 EUR. Zu den Hauptorganen einer AG mit dualistischer Struktur zählen der Vorstand, der Aufsichtsrat und die Hauptversammlung. Bei der monistischen Struktur sind die Hauptorgane die Hauptversammlung und der Direktor.

Akontace / ■ Advance Payment / ■ Abschlagszahlung

Akontací rozumíme částku, kterou hradí kupující před vlastní dodávkou. Obvykle se jedná o první splátku kupní ceny. V praxi se s akontací často setkáváme u leasingových kontraktů.

PŘÍKLAD

Účetní jednotka uzavřela pětiletý leasing na nákup vozidla v ceně 400 000 Kč. Marže leasingové společnosti činí 10 %. Stanovte splátky leasingu splatné na konci období za těchto situací:

(a) bez akontace, (b) s akontací 30 % (tj. 120 000 Kč), (c) s akontací 50 % (tj. 200 000 Kč)
a zároveň naznačte splátkové kalendáře.

a) nulová akontace

$$\text{splátka} = 400\,000 \times \frac{0,1}{1 - 1,1^{-5}} = 105\,519 \text{ Kč}$$

Rok	Splátka	Úrok	Úmor	Zůstatek
0	–	–	–	400 000
1	105 519	40 000	65 519	334 481
2	105 519	33 448	72 071	262 410
3	105 519	26 241	79 278	183 132
4	105 519	18 313	87 206	95 926
5	105 519	9 593	95 926	0
Celkem	527 595	127 595	400 000	–

b) akontace 30 %

$$\text{splátka} = 280\,000 \times \frac{0,1}{1 - 1,1^{-5}} = 73\,863 \text{ Kč}$$

Rok	Splátka	Úrok	Úmor	Zůstatek
akontace	120 000	–	–	–
0	–	–	–	280 000
1	73 863	28 000	45 863	234 137
2	73 863	23 414	50 449	183 688
3	73 863	18 369	55 494	128 193
4	73 863	12 819	61 044	67 150
5	73 863	6 713	67 150	0
Celkem	369 315	89 315	280 000	–
včetně akontace	489 315	–	–	–

c) akontace 50 %

$$\text{splátka} = 200\,000 \times \frac{0,1}{1 - 1,1^{-5}} = 52\,759 \text{ Kč}$$

Rok	Splátka	Úrok	Úmor	Zůstatek
akontace	200 000	–	–	–
0	–	–	–	200 000
1	52 759	20 000	32 759	167 241
2	52 759	16 724	36 035	131 206
3	52 759	13 121	39 638	91 568
4	52 759	9 157	43 602	47 965
5	52 759	4 794	47 965	0
Celkem	263 795	63 795	200 000	–
včetně akontace	463 795	–	–	–

An advance payment is an amount paid by a buyer prior to the initial settlement of a contract. It is understood as the first instalment of the purchase price. In practice, it is frequent in lease contracts.

Eine Abschlagszahlung wird vor der eigentlichen Vertragsvereinbarung gezahlt und dient als erste Anzahlung auf den Kaufpreis.

Akreditiv / ■ Letter of Credit / ■ Akkreditiv

Akreditivem rozumíme úvěrový nástroj. V souladu s § 2682 NOZ se výstavce akreditivu ve smlouvě o otevření akreditivu zavazuje vůči příkazci vystavit na jeho žádost a účet ve prospěch třetí osoby akreditiv a příkazce se zavazuje zaplatit výstavci akreditivu odměnu. Výstavce akreditivu následně oprávněné osobě v písemné formě oznámí, že v jeho prospěch otvírá akreditiv. V praxi se lze nejčastěji setkat s tzv. dokumentárním akreditivem, kdy výstavce akreditivu plní oprávněné osobě, jsou-li mu včas předloženy dokumenty stanovené akreditivem v souladu s akreditivními podmínkami.

A letter of credit is a credit instrument. In practice, the most popular type is a documentary letter of credit, in which the issuer fulfils to the authorised person if the issuer receives all documents requested by this letter of credit.

Ein Akkreditiv stellt eine Zahlungsform dar, die häufig bei Exportgeschäften zur Absicherung von Zahlungsrisiken angewendet wird. Dabei wird eine Bank beauftragt, eine Zahlung gegen die Vorlage bestimmter Dokumente zu leisten.

Akruální báze / ■ Accrual Basis / ■ Entstehungsbasis

Výsledky transakcí a ostatních událostí jsou uznány v období, kdy k nim dochází (nikoliv v okamžiku příjmu či výdeje peněz), jsou zaznamenány v účetních knihách a zohledněny v účetních závěrkách za období, ke kterým se skutečně vztahují.

Jinými slovy výnos uznáváme a zachycujeme již v okamžiku jeho realizace, nikoliv až v okamžiku příjmu peněz. Stejně tak náklad uznáváme již v okamžiku jeho vynaložení, nikoliv až v okamžiku jeho faktické úhrady. Z tohoto titulu vyplývá, že zisk, který lze definovat jako rozdíl výnosů a nákladů, nebývá totožný s výší peněžních prostředků, jak je tomu v případě jednoduchého účetnictví.

Due to an accrual basis, the results of all transactions and events are reported and presented within the period when they are realised and not in the period when cash linked to these events is paid/received. From this perspective, profit/loss is calculated as the difference between income (revenues) and expenses and this profit/loss does not directly correspond with the entity's cash flow for the period.

Die Entstehungsbasis ist eine Form der Rechnungslegung, bei der Ein- und Auszahlungen den Perioden zugeordnet werden, in denen sie wirtschaftlich entstanden sind. Dies muss nicht zwingend der Zeitpunkt sein, an dem der Ein- und Abfluss von Zahlungen erfasst wird.

Aktivace / ■ Capitalisation / ■ Aktivierung

Aktivací rozumíme účetní transakci, díky níž dochází k eliminaci nákladů vynaložených v rámci vnitropodnikových operací. Jedná se např. o poskytování vnitropodnikových služeb, dále pak o vynaložení nákladů souvisejících s výrobou dlouhodobého majetku, který je určen k užívání samotnou účetní jednotkou.

Podle českých účetních pravidel vnímáme aktivaci jako provozní výnos; dle standardů IFRS tato nesplňuje definici výnosu, a tak je částka aktivace eliminována z provozních nákladů.

Capitalisation is an accounting transaction where we aim to eliminate expenses linked to intra-company transactions, such as providing intra-company services, self-generation of tangibles further used by the entity. According to Czech regulations, capitalisation is classified as an operating income, according to IFRS, capitalisation is eliminated from operating expenses.

Unter Aktivierung versteht man die Bilanzierung einer Transaktion zur Verringerung von Ausgaben, die innerhalb eines Unternehmens anfallen.

Aktivita / ■ Activity / ■ Aktivität

Aktivita je považována za elementární jednotku podnikatelského procesu, která se dá vymezit minimálně z hlediska nákladů, jež je třeba v souvislosti s jejím zajištěním vynaložit, ale případně i z hlediska měřitelného výkonu, který je výsledkem této aktivity. Aktivitu lze podrobněji členit na aktivity, u nichž je možné vyjádřit náklady (vstupy) i účel jejich vynaložení (výstupy), a aktivity, u nichž lze měřit náklady, ale nelze kvantifikovat výstupy.

Prvním konkrétním typem aktivit je ve výrobní společnosti objednávání materiálu (jeho nákladová náročnost je ovlivněna počtem objednávek), jeho kvalitativní a kvantitativní přejímka (daná dobou a pracností přejímky) a výdej materiálu do výroby (ovlivněný objemem výdeje a jeho pracností). Druhým typem aktivit jsou např. náklady spojené s řízením útvaru, který zajišťuje větší počet aktivit.

Activity is an elementary part of the business process, which could be defined from the perspective of incurred expenses and from the perspective of measurable output.

Die Aktivität ist ein elementarer Bestandteil von Geschäftsprozessen, welcher aus der Perspektive der angefallenen Ausgaben, sowie aus der Perspektive der messbaren Produktionsmenge definiert werden kann.

Aktivita (ve finanční analýze) / ■ Turnover Ratios / ■ Aktivität

Ukazatele aktivity naznačují, jak dobře (tedy efektivně) hospodaří účetní jednotka se svými aktivy. Má-li jich příliš mnoho, potom jí vznikají naprosto zbytečné náklady; má-li jich ovšem málo, přichází o potenciální tržby.

Mezi známé ukazatele aktivity patří:

- obrat celkových aktiv (assets turnover),
- doba obratu zásob,
- doba obratu pohledávek.

Turnover ratios provide evidence as to how effectively an entity uses its assets. If the entity has too many assets then it realises unnecessary expenses; if it has just few assets it loses potential sales. The best-known turnover ratios are as follows:

- asset turnover,
- inventory turnover,
- debt collection period.

Aktivitäts-Verhältniskennzahlen messen, wie effektiv ein Unternehmen Gebrauch von seinen Aktivitätsposten macht. Zu den wesentlichen Verhältniskennzahlen zählen:

- Kapitalumschlagshäufigkeit,
- Lagerumschlag,
- Forderungsumschlagsdauer.

PŘÍKLAD

Proveďte analýzu aktivity, máte-li k dispozici následující údaje:

	20X3	20X2	20X1
Tržby	26 564,0	28 662,0	30 275,0
Denní tržby	72,8	78,5	82,9
Aktiva celkem	33 158,0	33 297,0	32 871,0
Průměrné pohledávky	8 352,5	13 825,0	–

	20X3	20X2	20X1
Obrat celkových aktiv	0,80	0,86	0,92
Doba obratu pohledávek	115	176	–

Aktivum / ■ Asset / ■ Aktivum

Aktivum je definováno jako zdroj, který je ovládán účetní jednotkou v důsledku minulých událostí a očekává se od něj plynutí budoucích ekonomických užitků do účetní jednotky. Nezbytným předpokladem pro jeho vykazání je rovněž jeho spolehlivá ocenitelnost.

An asset is a resource controlled by an entity as a result of past events and from which future economic benefits are expected to flow to the entity.

Ein Aktivum ist eine kontrollierbare Ressource eines Unternehmens aus vergangenen Ereignissen, von welcher zukünftige wirtschaftliche Zuflüsse erwartet werden.

Altmanův model / ■ Altman Score / ■ Altman-Modell

Altmanův model (tzv. Z-skóre) se snaží determinovat hranici, která by rozdělila účetní jednotky na ty, které s vysokou pravděpodobností spějí k bankrotu, a ty, kterým nebezpečí bankrotu v žádném případě nehrozí. Model postavený na pěti poměrových ukazatelích má následující podobu:

$$Z_A = 3,107 \frac{EBIT}{A} + 0,998 \frac{T}{A} + 0,42 \frac{VK}{Dluhy} + 0,847 \frac{Kumulovaný\ zisk}{A} + 0,717 \frac{ČPK}{A}$$

Hodnoty Z_A	Hodnocení situace
$Z_A < 1,2$	vážné ohrožení účetní jednotky
$Z_A \in (1,2; 2,9)$	„šedá zóna“, test mlčí
$Z_A > 2,9$	prosperující účetní jednotka

The Altman score aims to determine the boundary between prosperous and bankrupting companies. The model is constructed using five major ratios:

$$Z_A = 3,107 \frac{EBIT}{Assets} + 0,998 \frac{Sales}{Assets} + 0,42 \frac{Equity}{Debts} + 0,847 \frac{Retained\ Earnings}{Assets} + 0,717 \frac{Net\ Working\ Capital}{Assets}$$

Results of Z_A	Evaluation
$Z_A < 1,2$	bankrupting business
$Z_A \in (1,2; 2,9)$	grey zone
$Z_A > 2,9$	prosperous entity

Das Altman-Modell ist ein statistisches Modell zur Bestimmung der Insolvenzwahrscheinlichkeit von Unternehmen. Es setzt sich zusammen aus fünf Verhältniskennzahlen.

$$Z_A = 3,107 \frac{\text{Gewinn vor Zinsen und Steuern}}{\text{Vermögen}} + 0,998 \frac{\text{Umsatzerlöse}}{\text{Vermögen}} + 0,42 \frac{\text{Eigenkapital}}{\text{Schulden}} + 0,847 \frac{\text{Einbehaltene Gewinne}}{\text{Vermögen}} + 0,717 \frac{\text{Netto Umlaufvermögen}}{\text{Vermögen}}$$

Ergebnisse Z_A	Bewertung
$Z_A < 1,2$	Insolventes Unternehmen
$Z_A \in (1,2; 2,9)$	Grauzone
$Z_A > 2,9$	Erfolgreiches Unternehmen

Analýza poměrových ukazatelů / ■ Ratio Analysis / ■ Analyse der Verhältniskennzahlen

Poměrové ukazatele naznačují vzájemný vztah dvou položek z účetních výkazů pomocí jejich podílu. Aby měl takto vypočtený ukazatel určitou vypovídací schopnost, musí pochopitelně existovat mezi položkami uvedenými do poměru vzájemná souvislost.

Analýza prostřednictvím poměrových ukazatelů je v praxi hojně používána, neboť umožňuje rychle a nenákladně vytvořit úsudek o základních finančních charakteristikách analyzované účetní jednotky. Dále lze analyzovat časový vývoj finanční situace účetní jednotky a v neposlední řadě analýza poměrových ukazatelů umožňuje porovnání finanční situace účetní jednotky s finanční situací srovnatelných obchodních společností.

Mezi základní poměrové ukazatele patří zejména:

- ukazatele rentability,
- ukazatele likvidity,
- ukazatele aktivity,
- ukazatele zadluženosti,
- ukazatele kapitálového trhu,
- ukazatele na bázi cash-flow.

Ratio indicators provide information as to the interdependence of two items from financial statements. Ratio analysis is widely used in common practice as it provides quick and low-cost insight regarding the basic financial characteristics of the entity. Among the major groups of ratio indicators, one could list:

- profitability ratios,
- liquidity ratios,
- turnover ratios,
- debt ratios,
- capital markets ratios,
- ratios based on cash-flows.

Die Analyse der Verhältniskennzahlen liefert Informationen über die gegenseitige Abhängigkeit von zwei Werten eines Finanzberichts. Dabei dient sie der Bestimmung der Betriebseigenschaften und Leistungsfähigkeit eines Unternehmens. Zu den wesentlichen Verhältniskennzahlen zählen:

- Rentabilitätskennzahlen,
- Liquiditätskennzahlen,
- Umsatzkennzahlen,
- Verschuldungskennzahlen,
- Kapitalkennzahlen,
- Cash-Flow basierte Kennzahlen.

Anuita / ■ Annuity / ■ Annuität

Anuitou rozumíme sérii pravidelně se opakujících plateb o stejné výši.

Z hlediska finanční matematiky můžeme uvažovat budoucí a současnou hodnotu anuity.

An annuity is a series of regular payments of an identical amount. From a financial mathematics perspective we can distinguish between the present and future value of the annuity.

Annuität bezeichnet eine regelmäßige Rückzahlung, die sich aus einer Zins- und Tilgungszahlung zusammensetzt.

Budoucí hodnotu pravidelných anuitních plateb při dané míře výnosu lze vypočítat dosazením do následujícího vzorce:

$$FVA = A \times \frac{(1+i)^n - 1}{i}$$

kde:

FVA – budoucí hodnota anuitních plateb, A – anuitní platba

V případě, že účetní jednotka potřebuje zjistit, kolik musí průběžně ukládat (příp. rozdělovat, např. ze zisku), aby v budoucnu disponovala určitou hodnotou, potom použije následující výraz:

$$A = FVA \times \frac{i}{(1+i)^n - 1}$$

Současná hodnota anuitních plateb vyjadřuje, jakou částku je třeba dnes investovat (uložit), abychom po určitý časový úsek inkasovali pravidelnou anuitní platbu při dané míře výnosu.

$$PVA = A \times \frac{1 - (1+i)^{-n}}{i}$$

kde:

PVA – současná hodnota anuitních plateb

Pakliže potřebuje účetní jednotka zjistit, kolik by činily anuitní platby ze stávající zápůjčky, kterou je třeba za určité období splatit, a to včetně úroků, bude ve svých propočtech postupovat následujícím způsobem:

$$A = PVA \times \frac{i}{1 - (1+i)^{-n}}$$

PŘÍKLAD

V rámci svého pravidelného spoření hodláte ročně ukládat částku 24 000 Kč na účet úročený 3 % p.a., a to po dobu 30 let. Kolik budete mít po této lhůtě naspořeno, abstrahujeme-li od zdanění úroků?

$$FVA = 24\,000 \times \frac{1,03^{30} - 1}{0,03} = 1\,141\,810 \text{ Kč}$$

Za dané situace budeme mít po třiceti letech naspořeno 1 141 810 Kč.

Jak by se naše úvahy změnily za situace, kdy bychom ukládali částku 2 000 Kč měsíčně?

$$FVA = 2\,000 \times \frac{\left(1 + \frac{0,03}{12}\right)^{30} - 1}{\frac{0,03}{12}} = 1\,165\,474 \text{ Kč}$$

Tedy budeme mít po třiceti letech naspořeno 1 165 474 Kč.

PŘÍKLAD

Víte, že potřebujete za deset let pořídit výrobní linku za 5 000 000 Kč (předpokládáme neinflační prostředí). Jaký obnos musíte pravidelně ukládat na účet úročený 2 % p.a., abyste měli po deseti letech na účtu požadovanou částku?

$$A = 5\,000\,000 \times \frac{0,02}{1,02^{10} - 1} = 456\,633 \text{ Kč}$$

Pravidelně musíte ukládat 456 633 Kč.

PŘÍKLAD

Zvažujete dva investiční projekty, které jsou spojeny s identickým kapitálovým výdajem a zabezpečují v budoucnu stejnou kapacitu. Tyto projekty vám generují následující peněžní příjmy v průběhu jejich pětileté životnosti:

Projekt	20X1	20X2	20X3	20X4	20X5
A	500 000	500 000	400 000	300 000	300 000
B	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000

Který projekt budete preferovat při požadované výnosnosti 10 %?

$$PVA(A) = 500\,000 \times \frac{1 - 1,1^{-2}}{0,1} + \frac{400\,000}{1,1^3} + \frac{300\,000 \times \frac{1 - 1,1^{-2}}{0,1}}{1,1^3} = 1\,559\,475 \text{ Kč}$$

$$PVA(B) = 400\,000 \times \frac{1 - 1,1^{-5}}{0,1} = 1\,516\,315 \text{ Kč}$$

Vzhledem k uvedeným propočtům je výhodnější realizace projektu A.

PŘÍKLAD

Dne 1. 1. 20X1 jste uzavřeli smlouvu o úvěru znějící na částku 5 000 000 Kč, který hodláte splatit během 10 let (roční splátky vždy na konci období, přičemž úroková sazba činí 15 % p.a.). Zároveň představte splátkový kalendář.

$$A = 5\,000\,000 \times \frac{0,15}{1 - 1,15^{-10}} = 996\,260 \text{ Kč}$$

Roční splátky budou činit 996 260 Kč. Splátkový kalendář bude přitom následující:

Období	Splátka	Úrok 15 %	Úmor	Zůstatek
0	–	–	–	5 000 000
1	996 260	750 000	246 260	4 753 740
2	996 260	713 061	283 199	4 470 541
3	996 260	670 581	325 679	4 144 862
4	996 260	621 729	374 531	3 770 331

Období	Splátka	Úrok 15%	Úmor	Zůstatek
5	996 260	565 550	430 710	3 339 621
6	996 260	500 943	495 317	2 844 304
7	996 260	426 646	569 614	2 274 690
8	996 260	341 204	655 056	1 619 634
9	996 260	242 945	753 315	866 319
10	996 260	129 941	866 319	0
Celkem	9 962 600	4 962 600	5 000 000	–

Argentiho model / ■ Argenti Score / ■ Argenti-Modell

Argentiho A skóre nevychází na rozdíl od tradičních bankrotních a bonitních modelů z kvantitativních charakteristik, ale jedná se o model, který je založen na kvalitativní bázi. Argenti definoval klíčové symptomy, které jsou významné pro finanční situaci účetní jednotky, a jednotlivým charakteristikám přiřadil dílčí váhy.

Interpretace výsledků A-skóre je následující:

A = 0 ideální stav

A > 25 hranice nebezpečí (pravděpodobnost bankrotu, čím více je přesáhnutá hranice 25 bodů)

Nedostatky	Management 8 – autokratický ředitel 4 – předseda představenstva a generální ředitel je tatáž osoba 2 – pasivní představenstvo 2 – nevyrovnané znalosti a schopnosti členů představenstva 2 – slabý finanční ředitel 1 – nedostatečný stav nižšího managementu
	Účetnictví 2 – chybí rozpočetnictví a kontrola plnění rozpočtu 3 – chybí plánování cash flow 3 – chybí nákladové účetnictví, kalkulační systém 15 – neschopnost reakce na změny vnějšího prostředí
Celkem	43, přičemž hranice nebezpečí činí: 10
Chyby	15 – vysoká zadluženost 15 – příliš vysoký růst výroby bez potřebného zajištění stálým kapitálem 15 – nadsazené budoucí záměry ve vazbě na možnosti firmy
Celkem	45, přičemž hranice nebezpečí činí: 15

The Argenti score is a qualitative indicator of an entity's predisposition to bankruptcy. Argenti defined key symptoms which are important from the perspective of entity's financial situation.

Interpretation of this model is as follows:

A = 0 optimum

A > 25 zone of risk (probability of bankruptcy)

Shortcomings	Management 8 – autocratic CEO 4 – chairman of board of directors and CEO is the same person 2 – passive board of directors 2 – unbalanced knowledge and skills of board of directors members 2 – weak CFO 1 – inadequate state of lower management
	Accounting 2 – budgeting is missing 3 – planning of cash flow is missing 3 – cost accounting is missing 15 – disability to response for changes in external environment
Total	max: 43, zone of risk: 10

Errors	15 – huge indebtedness 15 – huge increase of production without sufficient coverage by long-term capital 15 – overestimated future plans compared to entity's capacity
Total	max: 45, zone of risk: 15

Das Argenti Modell ist ein qualitativer Indikator zur Bestimmung der Insolvenzanfälligkeit eines Unternehmens. Dabei werden Schlüsselmerkmale betrachtet, die ausschlaggebend für die finanzielle Situation eines Unternehmens sind. Folgende Schlüsselmerkmale und deren Bewertung werden nachfolgend betrachtet.

A = 0 Optimum

A > 25 Risikobereich (Ausfallwahrscheinlichkeit)

Defizite	Management 8 – autokratischer Geschäftsdirektor (CEO) 4 – Vorstandsvorsitzender und Geschäftsdirektor sind durch die gleiche Person besetzt 2 – passive Vorstandsmitglieder 2 – unausgeglichenes Fachwissen und Fähigkeiten der Vorstandsmitglieder 2 – schwacher Finanzdirektor (CFO) 1 – Ungeeignetes mittleres Management
	Accounting 2 – Fehlendes Budget 3 – Fehlende Cash-Flow Planung 3 – Fehlende Kostenrechnung 15 – Unfähigkeit zur Reaktion auf Änderungen im externen Umfeld
Summe	Max.: 43, Risikobereich: 10